

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 8 • Perjantaina 3. toukokuuta 2013

64. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 24 %)

Pjotr Skoblikovin 3D-mallinnus Kurkijoen kirkko nousi tuhkasta

Kävelet Kurkijoen maanviljelysopistolta Kurkijoen yli kulkevaa siltaa pitkin. Kohotat katseesi ja siinä se on! Kirkko seisoo ylväänä mäellä. Kierrät kirkon, kävelet kauemmas ja saavut kirkolle uudelleen kylänraittia pitkin Elisenvaarasta päin. Linnut laulavat, ukkonen jyrähtelee ja nostalginen kurkiaura lentää kirkon yli törähdellen. Kurkijoen aidot kirkonkellot kutsuvat sinut sisään. Avaat kirkon oven; alttari, alttaritaulu, kattokruunut, kaikki kuin silloin ennen.

3D-mallinnus vie kulkijan muistojen äärelle ja niille, jotka eivät ole koskaan kirkkoa nähneet, antaa kokonaisvaltaisen ymmärryksen.

Pietarin eremitaasin 3D-mallintaja Pjotr Skoblikovin haave on toteutunut. Kun hän reilut kolme vuotta sitten alkoi haaveilla postikortissa näkemänsä kauniin kirkon mallintamisesta, ei hän arvannut, miten paljon työtä haaveen toteuttaminen vaati.

Kurkijoen kirkon sisätilat 3 D mallinnuksessa. Kuva: Netta Böök.

Arkkitehti Netta Böök, joka toimi hänen apunaan ja yhteishenkilönään Suomen puolella arvioi tekemiseen kuluneen Skoblikovilta puolen vuoden työmäärän ja tämä kaikki oman työn ohessa.

- Saavuin Kurkijoelle ensimmäisen kerran reilu 14 vuotta sitten, olen viettänyt siellä perheeni kanssa paljon vapaa-

Kirkon uudelleen vihkimistilaisuus 1944. Kuva: Kurkijoki-museon kuva-arkisto 1984.

aikaani mm. kalastellen, kertoo Skoblikov tutustumisestaan Kurkijokeen.

Mikä sai venäläisen Skoblikovin ryhtymään tehtävään. Hän kertoi tullessa surulliseksi kuultuaan kalliolla joen varressa sijainneesta kauniista palaneesta kirkosta.

- Haluan omistaa työni ihmisille, joiden elämä kytkeytyy Kurkijokeen ja muistuttaa meidän kaikkien mieleen luterilaisen kirkon, joka oli suurenmoisen esimerkki suomalaisesta arkkitehtuurista, hän perustelee päätöstään.

Nyt on aika hymyillä. Onnistunut teos on valmis. Pjotr Skoblikov idean isä ja toteuttaja yhdessä Netta Böökin kanssa mallinnuksen julkaisutilaisuudessa.

Tässä lehdessä

Seitsemän yötä Karjalassa

Miltä tuntuu viettää Pääsiäinen Karjalassa. Autolta hiihtäen mökille, pajunkissat hautausmailla.

Tunnelmistaan kertoo Kari Rapo, joka vietti viikon Lumivaarassa ja Lahdenpohjassa.

Matkasta sivulla6

Kiinnostaako Särkijärven kyläkirja?

Uusia teoksia Kurkijoesta tulossa,

voit tilata ne jo ennakkoon sivun...10 ohjeiden mukaan.

**Keväiset
Onnittelut
Äideille!**

Toimitus on suljettu Helatorstaina 9.5., muulloin avoinna tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.

Seuraavat lehdet ilmestyvät 17.5., 31.5. ja 14.6.

Kurkijoen kirkko ennen talvisotaa. Kurkijoki-museon valokuva-arkisto 1907, kuvaaja Pekka Kyytinen.

Kurkijoen kirkko

- Vihittiin käyttöön hieman keskeneräisenä 26.11.1880.
- Helsingiläinen arkkitehti F.A. Sjöström piirsi.
- Alttaritaulu: Aleksandra Frosterus-Såltin: Syntinen vaimo Jeesuksen jalkain juuressa.
- 16-äänikertaiset urut hankittiin 1891.
- Saarnatuoli sijaitsi alttarin yläpuolella.

- Kirkon pituus 41 m, leveys 28 m.
- Kellotapulin korkeus 52,5 m. Kirkkoon mahtui 1500 henkilöä.
- Talvisodan jälkeen toimi kulttuuritalona.
- Neuvostoaikana myllynä, varastona, jopa teurastamona.
- 1990 kirkon kunnostaminen alkoi.
- 25.7.1991 kirkko paloi.

3.5.2013

Muistojen maailma todellistuu

Elämä muuttuu, maisema muuttuu, rakennukset muuttuvat.

Muutos on pysyvää. Vuoksi virtaa, vaikka joka päivä erilaisena, kuten Kristiina Korjonen-Kuusi-puro toteaa (s.8).

Muuttumattomina pidetyt asiat muuttuvat. Kurkijoen kirkonmäellä seissyttä kirkkoa pidettiin pysyvänä rakenteena, olihan se kestänyt sodan kurjimmukset. 1990-luvun alussa oli tiedossa positiivisia muutoksia kirkon korjausten muodossa. Muutos tulikin rajuna tulipalona.

Muistoja palo ei polttanut. Muistot säilyivät mieissä ja valokuvissa.

Haaveilivatpa jotkut kirkon uudelleen rakentamiseksi.

Pienimuotoisen kirkon jälleenrakentamisen saivat nähdä ne, jotka osallistuivat Kurkijoen kirkko –

DVD:n julkistamistilaisuuteen. Kolmiulotteisessa animaatioissa kirkko heräsi eloon. Monelle muistot palasivat mieliin. Musta-valkokuvat kertovat paljon, mutta eivät tarpeeksi.

Kirkkoanimaatioissa voit kuvitella käveleväsi kirkon keskikäytävää pitkin kohti alttaria kuin silloin ennen lapsena tai rippikoululaisena. Vaikuttava kokemus sellaisellekin, joka ei itse ole nähnyt kirkkoa loistossaan.

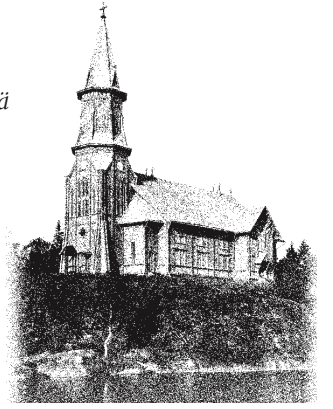
Nykyajan tekniikka ja osaavat ihmiset – kiitos Pjotr Skoblikoville – mahdollistavat paljon. Tuekseen tämäkin työ on vaatinut paljon vanhaa tietoa, valokuvia ja piirustuksia.

Jotakin vanhaa ja jotakin uutta, eikös siitä saada hyvä kokonaisuus?

Helena Sulavuori

Hartaus sunnuntaille
5.5.2013
5. sunnuntai pääsiäisestä

Pitää pyytää

Lapsi pyytää isommiltaan apua, kun ei itse johonkin pysty tai jotakin saa. Se on sisään rakennettu juttu, itsestään selvä. Ja kun lapsi jotain aikuiselta pyytää, vanhempi yleensä suhtautuu pyyntöön vakavasti: nälkäiselle lapselle annetaan ruokaa, viluiselle vaatetta. Jos lapsen pyyntö ei ole aikuisen mielestä kohdallaan, pyyntö ei aina toteudu: juuri ennen ruoka-aikaa ei tipu karkkia eikä toukokuussa lähdetä pihalle paljain jaloin.

Tällainen lapsen ja aikuisen välinen terve suhde auttaa lasta ymmärtämään, että on olemassa häntä suurempi, joka tietää, mikä hänelle on hyväksi. Se luo pienen ihmisen elämään vakautta ja turvallisuutta.

Sama pätee vähän toisessakin yhteydessä: ”Mikäli aiomme olla kristittyjä, me emme saa toimia oman mielemmme mukaan, vaan meidän pitää ja meidän on pakko rukoilla”, kirjoitti ukko Luther aikanaan Isoon Katekismukseensa. Hyvästä syystä.

Meillä on monta hyvää syytä rukoilla. Yksi korostaa sitä, että rukous on kristityn oikeus. Voimme kääntyä Jumalan puoleen ja puhutella häntä kuin pieni lapsi. Se tuo turvallisen olon: ei tarvitse luottaa vain itseensä, kun tietää Taivaan Isä katsovan perään. Toinen korostaa, että rukoileminen tekee meille itsessään hyvää. Jo rauhoittuminen ja hiljentyminen kaiken hyörinän keskellä on arvokkaampi asia kuin äkkiä arvaisikaan. Kolmas saattaa muistuttaa, että voihan sitä tosiaankin Jumalan nimeä käyttää oikein, kun kovin usein sen kuulee lausuttavan turhaan. Hyviä perusteluja, kaikki kolme.

Lutherilla oli kuitenkin paljon suoraviivaisempi syy siihen, miksi kristityn pitää rukoilla: hänen mukaansa syyksi rukoukseen riittää, että Jumala on käskennyt meidän rukoilla. Minun on kauan sotilaspiireissä töitä tehneenä helppoa ymmärtää Lutherin perustelu. Aina ei tarvitse loppuun asti ja tyhjentävästi ymmärtää, miksi jotain tehdään juuri niin kuin tapana on. Toisinaan syyksi omaan tekemiseen riittää, kun tietää jonkun toisen miettineen asian perin pohjin.

Tänään olisi hyvä päivä koettaa, miltä rukoileminen tuntuu. Eikä tarvitse tietää yhtään sen enempää, kuin lapsi tietää aikuisen puoleen kääntyessään: Sen, mitä itse tarvitsee – ja sen, että aikuinen kuulee. Ja että pyytää ei vain saa, vaan myös pitää.

Jukka Helin

Kirjoittaja toimii Yhteisen seurakuntapalvelun johtajana Jyväskylässä

Kuolleita

Rakas puolisoni
äitini, mummomme ja anoppimme

**Kerttu Annikki
LAHTINEN**

* 1.1.1934 Kurkijoki
† 15.4.2013 Loimaa

*Hiljaa tarttui käsi Herran
käteen väsyneen.
Hiljaa siirtyi sielu
lepoon iäiseen.*

Rakkaudella ja kiitollisuudella muistaen
**Heikki
Sari ja Esa perheineen
Tiina ja Harri perheineen
Timo ja Terhi perheineen
Sisaret
Sukulaiset ja ystävät**

*Heittäkää arkulle varoen multaa,
siellä on mummo, siellä on kultaa.
Sakari, Katariina ja Oskari
Elli, Liisa, Minna, Kerttu, Anna ja
Leo
Sanna ja Elisa*

Rakkaamme on siunattu 27.4.2013.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas Mieheni, Isämme,
Ukkimme ja Isukkimme

**Kyösti Kullervo
VANHANEN**

* 7.3.1929 Kurkijoki
† 18.3.2013 Turku

*Sinä lähdit, et kertonut minne,
tähdelsikö asetuut, vai tuulenako
kuiskaat puissa?
Vai olitko häikäisevä aalto;
jonka rannalla näin?
Vaan kun kuuntelen tarkoin,
sinä sittenkin kerrot; teihin jäin.*

Rakkaudella muistaen
**Nelly
Timo ja Marja
Teemu, Kaisu ja Mathilda
Tiina, Daniel ja Aino**

**Tuire
Tommi
Sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos Turun kaupungin kotipalvelulle ja sairaanhoidolle
sekä Tyks. os. 011 henkilökunnalle isän hyvästä hoidosta.

Meille rakas Mummomme

**Aini Mirjam
VALTONEN**

o.s. Tiainen

* 30.4.1926
† 31.3.2013

*Jäi jälkeesi kotipiha hiljainen,
sen puut ja pensaat lintuineen.
Ei pohulla tuttua kulkijaa,
vain muistot meissä asustaa.*

**Elviira
Joonatan
Paavo ja Seija
Kummilapset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät**

Siunattu läheisten läsnä ollessa. Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos kaikille Ainia hoitaneille.

Rakas puolisoni, isämme ja tuffamme

**Lauri Johannes
KYYTINEN**

* 27.11.1929 Kurkijoki
† 21. 4.2013 Ulvila

*Rakkaudella kaivaten
Elonpolkua yhdessä kuljettiin,
pitkä taival yhteistä matkaa.
Sinä ensiksi saavutit matkanpäin,
minun yksin täytyy jatkaa.*

**Kaino
Nyt voimasi murtui, olet meiltä poissa,
sun iltas saapui ajan aamunkoitossa.
Sirpa perheineen
Matti perheineen
Ulla
muut sukulaiset ja ystävät**

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme
siunataan Ulvilan kirkossa lauantaina 11.5.2013 klo 13.00
ja muistotilaisuus on Ulvilan kirkkotuvalla.

*Muista surussa
Kurkijoki-adressilla*

hinta 8 €, saatavissa toimituksesta

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

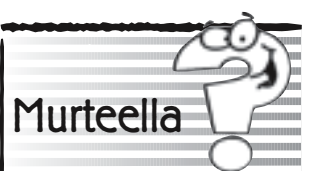
Muistettavaa

Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä koko perheen **Kevätjuhla**, jossa pääosassa ovat Äidit. Su. 5.5. klo 13 Seurakuntakeskus Itäpuisto14 Pori. Täytekakukahvit, naiset kukitetaan, Evakot vievät laulun ja runon siivin muistojen matkalle Karjalaan. Kaikki ovat Tervetulleita. Vapaa pääsy.

Entiset Vilvaisten koulun oppilaat. Kokoonnumme yhteisen muistelun merkeissä Niinijoen koululla 15.5. klo 11.30. Ilmoittautumiset Paavo Inkinen p. 0400741443.

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirin tapaaminen Loimaalla keskiviikkona 15.5.2013 klo 18.30. Paikka: kaupungintalo, valtuuston istuntosali. Pääteema Kurkijoen kylät - esim. kylän koko, rekisterikylän ja asuttujen salopalstojen sijainti. Voit tulla jo 16.30 alkaen kyselemään ja juttelemaan.

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirin tapaaminen Helsingissä Karjala-talolla torstaina 16.5. 2013 klo 18.00. Pääteema Haavikon kylä Kurkijoella ja Pukinmäki Hiitolassa. Voit tulla jo klo 15 alkaen kyselemään ja juttelemaan.

Murteella

Mitä seuraavat murre sanat tarkoittavat. Tarkista tietosi takasivulta.

1. Lyyssi
2. Litkat
3. Rittuanit
4. Holotna
5. Verski
6. Kaklattua
7. Marhuap
8. Hor
9. Siässynä
10. Ummenkuikka

Sanan Voimaa

3.5. Maa, kohota Herralle riemuhuuto! Iloitkaa ja riemuitkaa, laulakaa ja soittakaa! Ylistäkää Herraa harpun sävelin, soittakaa ja laulakaa! Ps. 98:4-5

4.5. Jeesus sanoi: ”Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden. Hän ei näet puhu omissa nimissään, vaan puhuu sen, minkä kuulee, ja ilmoittaa teille, mitä on tuleva.” Joh. 16:13

5.5. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Totisesti, totisesti: mitä ikinä te pyydätte Isältä minun nimessäni, sen hän antaa teille.” Joh. 16:23

Virsi 313:3 Suo minun oikein rukoilla tahtosi mukaisesti ja anna sitä anoa, mi kestää iäisesti, ja suo se uskon uskallus, taivaassa että rukous Jeesuksen tähden kuullaan.

6.5. Kertokaa tästä riemuiten, kuuluttakaa, viekää viesti maan ääriin asti. Sanokaa: ”Herra on lunastanut palvelijansa Jaakobin vapaaksi!” Jes. 48:20

7.5. Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon. Jer. 29:11

8.5. Näin Kristus asuu teidän sydämissänne, kun te uskotte, ja rakkaus on elämänne perustus ja kasvupohja. Ef. 3:17

9.5. Tämä Jeesus, joka otettiin teidän luotanne taivaaseen, tulee kerran

takaisin, samalla tavoin kuin näitte hänen taivaaseen menevän. Ap. t. 1:11 Virsi 107:3 Näin olet kai-ken täyttänyt, lunastustyösi päättänyt. Taivaassa sijaa valmistaat kaikille, jotka uskovat.

10.5 Herra, minun Jumalani, kukaan ei ole sinun vertaisesi! Sinä olet tehnyt suuria tekoja, sinä ajattelet meidän parastamme. Minä haluan kertoa teoistasi - niitä on enemmän kuin voin luetella. Ps. 40:6

11.5. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Olen puhunut teille tämän, jotta teillä olisi minussa rauha. Maailmassa te olette ahtaalla, mutta pysykää rohkeina: minä olen voittanut maailman.” Joh. 16:33

12.5. Jeesus sanoi: ”Te saatte puolustajan; minä lähetän hänet Isän luota. Hän, Totuuden Henki, lähtee Isän luota ja todistaa minusta.” Joh. 15:26 Virsi 120:7 Oi riemun Henki, virvoita ja murheissani kaikissa rohkaise sydäntäni. Suo Kristuksessa lohdutus ja uskolleni vahvistus myös viime hetkelläni.

13.5. Herra, kuule, kun huudan sinua! Ole minulle armollinen, vastaa pyyntööni. Ps. 27:7

14.5. Herra on minun valoni ja apuni, ketä minä pelkäisin? Herra on minun elämäni turva, ketä siis säikkyisin? Ps. 27:1

15.5. Henki itse todistaa yhdessä meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia. Room. 8:16

16.5. Kun Totuuden Henki tulee, hän johtaa teidät tuntemaan koko totuuden. Joh. 16:13

60 Kurkijokelainen VUOTTA SITTEN...

Kurkijokelainen N:o 19 – 1953, toukokuun 9. p:nä.

Onnea

Juhlatunnelmissa Jaakko Veikkolainen, Sirpa Aaltonen-Veikkolainen, Eero Häkli ja Martti Repo.

17.3. Jaakko Veikkolainen täytti 70 vuotta.
Kalakurkien onnittelut Jaakolle.

Kerro perheen ja suvun tapahtumat Kurkijokelaisessa ilmaiseksi

Julkaisemme jokaisessa lehdessä onnitteluja, perhetapahtumia (häät, ristiäiset, valmistuneet yms.). Kuolinilmoitukset ovat maksullisia, mutta muistokirjoitukset julkaisemme maksutta.

Kurkijokelaisten 67. Pitäjäjuhlat

10.-11.8.2013 Loimaalla.

Kokoontumistiloja ryhmille
- järjestä sukkokous, koulu- tai rippikoulutapaaminen tai muu kokoontumine juhlien yhteydessä

Myyntipöytä
- tule myymään tuotteitasi juhlien ajaksi

Talkoolaiseksi
- tarvitsemme ennen juhlia talkoolaisia käytännön järjestelyihin.

Lisätietoja tiistaisin ja torstaisin:
Kurkijoki-Säätiö /Helena Sulavuori
p. 050-5213336
toimitus@kurkijoki.fi

Entiset Vilvaisten koulun oppilaat

Kokoonnumme yhteisen muistelun merkeissä Niinijoen koululla 15.5. klo 11.30. Ilmoittautumiset Paavo Inkinen p. 0400741443

Kurkijoki-Säätiö kiittää

toimintansa lopettanutta

ALHON NUORISOSEURAA

museotoiminnan hyväksi tehdystä lahjoituksesta.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine, Lauri Pölkki, Antti Sahla, Tero Vehviläinen ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com

Avoinna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalk. 70 senttiä/mm + alv 24 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: tiistai klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 49 euroa
6 kk..... 27 euroa
Pohjoismaat 54 euroa
Muualle 60 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Oikaisu

Karjala-sukset otti vastaan Loimaan perinnesuksen puolesta Esa Kuusela eikä Esa Ketola, kuten edellisessä lehdessä virheellisesti mainittiin.

Nimi-päivät

Toukokuu

viikko 18

3 pe Outi
4 la Roosa, Rosa, Ruusu
5 su Melina, Maini

viikko 19

6 ma Ylermi
7 ti Helmi, Kastehelmi
8 ke Heino
9 to Helatorstai,
Eurooppa-päivä,
Timo, Timi
10 pe Aino, Aini, Aina,
Ainikki
11 la Osmo
12 su Äitienpäivä, J.V.
Snellmanin päivä,
suomalaisuuden
päivä, Lotta

viikko 20

13 ma Kukka, Floora
14 ti Tuula
15 ke Sofia, Sonja, Sohvi
16 to Ester, Essi, Esteri
17 pe Maila, Mailis, Maili,
Maisa, Rebekka

Kurkijoki-Säätiön STIPENDIT kevään ylioppilaalle

Kurkijoki-Säätiö myöntää vuosittain kaksi stipendiä Loimaan Lukiossa, Elisenvaaran Lukiossa tai jossakin muussa lukiossa opiskelevalle abiturientille.
Stipendin arvo on 150 €

Stipendin edellytykset:

- opiskelijan sukujuuret ovat Kurkijoella Karjalassa alenevassa polvessa (isovanhempi/mat, isoisovanhempi/mat...)
- stipendin saaja tulee pitämään lyhyen puheenvuoron/esityksen Kurkijokelaisten Pitäjäjuhlaan Loimaalle 10.-11.8.2013
- 10.8. klo 19.00- alkavassa Muistojen illassa Loimaan Lukion stipendiaatti
- 11.8. klo 14.00- alkavassa Päiväjuhlassa Elisenvaaran Lukion stipendiaatti
- muun koulun stipendiaatti jompana kumpana päivänä

Stipendin hakeminen:

- stipendiä haetaan hakemuslomakkeella, joka löytyy www.kurkijoki.fi tai alla olevasta osoitteesta
- hakemuslomake toimitetaan Kurkijoki-Säätiön toimistoon 16.5.2013 mennessä

Lisätietoja:

Pirkko Riikonen, p. 040-7421474, e-mail: pirkkori@elisanet.fi

Kurkijoki-Säätiö

050-5213336 e-mail: toimitus@kurkijoki.fi
Koulukuja 7, 32200 Loimaa

Eräs evakkoäiti Kurkijoella
18.3.1940. SA-kuva

Evakkoäiti-muistomerkkihanke

Tuotto käytetään lyhentämättömänä muistomerkkihankkeeseen.

Keräystilin numero:

OKOYFIHH, FI84 5789 5420 0253 68. Viite: 30009

Keräyslupa: Karjalan Liitto ry 2020/2012/3513

Keruu aika: 2.11.2012-31.10.2014. Luvan myöntäjä: Poliisihallitus 2.11.2012

Äidit, toivossa väkevät

Karjalan Liitto on käynnistänyt varojen keruun patsaan pystyttämiseksi evakkoäideille. Viime vuoden marraskuussa alkanut valtakunnallinen keräys on ulotettu päättymään vuoden 2014 lokaan lopussa. Lappeenrannassa ilmestynyt heimolehtemme Karjala on tiedottanut keräyksestä monin vetoavin ilmoituksin ja lahjoituksia voi tehdä myös lehden kautta.

Vuosikymmenien saatossa on Karjalaan liittyviä muistomerkkejä luotu ja pystytetty paljonkin. Olen sitä mieltä, että juuri tämä monumentti, kunnianosoitus tuhansille evakkoäideille puuttuu joukosta. Valtaosa evakkoäideistä on jo päättänyt maallisen vaelluksensa, mutta juuri siksi nyt on korkea aika muistaa heitä ja heidän sankaruuttaan.

Äidin muisto ei haalistu

Oma äitini Miina koki tuhansien vertaistensa tavoin kaksi raskasta evakkovaellusta. Hänen syntymästään on kulunut tulevan heinäkuun 1. päivänä 125 vuotta ja kuolemastakin jo 47 vuotta. Vaikka olen itsekin jo vanhus, ei äidin muisto ole mielestäni haalistunut.

Muistikuviiin on liittynyt iän karttumisen myötä uusia ulottuvuuksia ja tapahtumia, joihin ei miehuusvuosien pintaliidossa ollut aikaa paneutua. Joskus äitienpäiväpakinoissani sentään kerroin äidistä ja puhtaasta nenälinasta. Äitini piti huolen siitä, että pojalla oli kouluun lähtiessä taskussaan puhdas nenäliina. Siitä on tullut koskettava vertauskuva elämäni erheissä ja harhoissa. Pieni yksityiskohta on kasvanut suuriin mittoihin.

Siunauksin sinetöidyt äidin kirjeet

Kiertokoulussa kirjoitustaidon oppinut, nuorena leskeksi jäänyt Miina-äiti oli ahkera kirjeiden kirjoittaja. Me kaikki elossa olleet hänen kuusi lastaan saimme lukea hänen kuulumisiaan, kun asuimme erillään milloin missäkin. Jatkosodan aikana meistä veljeksistä kolme vanhinta oli sotatantereilla ja itsekin nuorimmaisena jo lippujen alla kesällä 1944.

Äidin kirjeet olivat silloin Jumalan siunauksin sinetöityjä ja niissä huokui huoli synnyinmaamme kohtalosta. Minulla on arkistossani runsaasti äidiltä saatuja kirjeitä, joita olen aivan viime päivinä lueskellut. Poimin niistä tähän yhden ja siitä erään yk-

sittäisen kohdan. Olen saanut kirjeen Oripäästä tänne Heinolaan syksyllä 1958.

Näin kirjoitti evakkoäiti sanomalehden toimittajaksi urautuneelle pojalleen:

”Kun älysin jostain lehdestä, että Suomesta menee lehtimiehiä vieraaksi Neuvostoliittoon, niin elä sinä vain mene. Ei meikäläisille ole Neuvosto mikään ystävä, että maksaa mennä vierailemaan heille.”

Karjalainen kansannainen sanoi kirjeessään silloisen totuuden, jota ei voitu eikä uskallettu enempää julkisessa sanassa kuin julkisissa puheissakaan esittää. En ollut saanut kutsua kyseiselle matkalle, joten minun ei tarvinnut valita, noudatanko äidin neuvoa vai en.

Lauri Viita on kirjoittanut syvähenkisen runon Alfhild. Linaan siitä alun, jota näkee käytettävän äitien kuolienilmoituksissa. Siitä ovat myös tämän kirjoitukseni otsikon kolme sanaa. Runon alku sopii lausuttavaksi eritoten evakkoäitejä muistella. *Äidit vain, nuo toivossa väkevät, Jumalan näkevät. Heille on annettu voima ja valta kohota unessa pilvien alta ja katsella korkeammalta.*

Erkki Puputti

Kurkijokisia juttuja

Kivenpuunlammin nuorisäntähämmästyttävä monitaituri

Kivenpuunlammin talon pihapiiriin saapuessa kiinnittyi huomio rakennusten hyvään kuntoon ja erityisesti suuren omalinjaisen päärakennuksen arkkitehtuurin muotoiluun. Rakennuksesta näkyi heti, ettei se

ollut sodanjälkeiselle ajalle tyypillinen rintamamies-talo. Odottamatonta olisi myös ollut, jos rakennus olisi koulutetun arkkitehdin piirtämä.

Kaikille yllätykseksi ilmeni, että näyttävän ja

sopusuhtaisen, suuren puutalon oli suunnitellut talon nuorisäntä, joka noihin aikoihin oli ehkä 35 vuoden iässä. Paitsi talon suunnittelutyön ja ulkomaalauksen onnistuneet värivalinnat suoritettuaan hän oli toimi-

nut talon rakennusmestarina ja johtavana kirvesmiehenä.

Eikä tässä vielä kyllin, näin hänen veistämänsä tasokkaan etelähämäläisen soutuvene, joka oli Kivenpuunlammin rannassa nuorisännän tekemän rantasaunan ja laiturin vieressä.

En kokeillut, mutta veneen sujakasta mallista saattoi kuvitella sen olevan hyväkulkuisen ja luonteva soutaa. Harvoinpa vain uuttera nuorisäntä kerkesi lammelle kalaa narraamaan!

Enpä ollut uskoa, kun vielä kerrottiin Kivenpuun

nuoren isännän toimivan koko laajan Puujaan kylän vaatturimestarina. Hän siis ei korjaillut tai parannellut jo valmiiden pukujen istuvuutta, vaan teki alun mitanotosta ja sovitussvaiheista alkaen valmiita ja tasokkaita vaatturimestarin pukuja.

Siihen aikaan vaatturipukua mies tarvitsi yleensä häissään ja kenties suuri merkkipäivinä. Eipä siihen aikaan mies montaa pukua eläissään teettänyt.

En ole eläissäni tavannut toista miestä, joka olisi itseoppinut arkkitehti, raken-

numestari, venemestari ja vaatturimestari!

Nyky aika kiireineen ja erikoistumisineen ei ehkä suo mahdollisuuksia oppia ja harjaantua useihin erillisiin ammatteihin. Siihen aikaan yli 60 vuotta sitten oli vielä kyläseppä, veneentekijöitä ja kylävaattureita, joilta moniosiaan lahjat saanut sai oppia ja virikkeitä ja kenties rohkaisuakin itsenäiseen yrittämiseen.

Paavo S. Vepsä
Juuret Kurkijoella

Kirjoituskilpailu NUORISOSEURATOIMINTAA KURKIOJELLA, HIITOLASSA tai uusilla asuinpaikoilla

Kilpailu on kaikille avoin. Voit kirjoittaa tai koota omia tai muiden muistoja tai perustaa esityksesi historiallisiin asiakirjoihin yms.

Kirjoituksen pituus n. 2 liuskaa tai n. 4000 merkkiä
Kirjoitus voi olla kirjoitettu tietokoneella, kirjoituskoneella tai käsin.

Kirjoitukseen voi liittää kuvia, jotka palautetaan.

Palkinnot

Palkintosumma 400 €, jonka palkintoraati jakaa parhaaksi katsomallaan tavalla parhaiden kesken, lisäksi tavarapalkintoja
Voittajat valitsee Kurkijoki-Säätiön hallituksen nimeämä raati.
Voittaja julkistetaan Pitäjäjuhilla Loimaalla 11.8.2013.

Kilpailuaika: 31.5.2013 asti.

Kirjoitukset palautetaan Kurkijokelaisen toimitukseen suljetussa kirjekuoressa nimimerkein varustettuna. Kuoren sisälle laitetaan toinen suljettu kirjekuori, jossa kirjoittajan yhteystiedot.

Kurkijokelainen-lehdellä on kilpailutöiden julkaisu-oikeus.

Lisätietoja: päätoimittaja Helena Sulavuori, puh. 050-5213336, toimitus@kurkijoki.fi

Pienen tytön talvisota Tervussa

Tervun hovin lapselle turvallinen kasvuympäristö järkkyy, kun talvisota alkaa. Pieni tyttö aistii aikuisten tunteet. Läsä on jännitys, pelko, ja huoli. Isän kanssa on turvallista käydä pimeässä tallissa, perunakellari hajuineen ilmahälytyksen aikana jättää toisenlaisen muiston. Anja Vesanen pohtii nyt vuosien päästä, miten kokemukset ovat vaikuttaneet hänen elämänsä kokonaisuuteen.

Koko syksy 1939 oli ollut kummallisen kolea ja jollain tavalla epävakaa aikaa Karjalassa. Kotini oli Kurkijoella Tervun hovissa Laatokan rannalla. Kaunein paikka koko maailmassa, niin sanoisin jälkipolville.

Hovi oli tunnettu edistyksestä maataloudesta ja karjanhoidosta. Se oli Kurkijoen maanviljelyskoulun ja karjanhoitokoulun harjoittelutila. Lehmiä oli navetassa kuutisenkymmentä, muu karja päälle. Tilalla oli Suomen ensimmäinen juustomeijeri. Muistan hyvin, kun lapsena juoksentelin meijeriin navettatyttöjä katsomaan, löin varpaani monta kertaa betonilattiassa oleviin halkeamiin. Sattui aika makeasti.

Hoviin kutsuttiin Sveitsistä juustomestari opettamaan juustojen valmistusta. Se oli jotain holsteinilaista juustoa, jota lähdettiin myymään ensin kotimaassa ja sitten suunta kääntyi Pietarin markkinoille. Samassa meijerissä valmistettiin myös voita kotimaan ja Venäjän markkinoille. Maitoa toimitettiin satoja litroja Kurkijoen Osuusmeijeriin.

Elämään tulee rajoituksia

Syksy eteni, illat pimenivät ja viilenivät, niin myös elämä täällä. Tuli kaikenlaisia ohjeita miten elää ja varustautua. Lumen tultua maahan oli rajoitettava ulkona liikkumista ja jäljet

olisi pitänyt peittää. Valojen käyttöä rajoitettiin. Ulkovaaloja oli vähän, lähinnä tallin ja navetan edessä, niitä ei saanut käyttää. Muistan hyvin, kun isäni kanssa lähdin navetalle iltatarkastukselle. Meillä oli lyhty kädessä, sekin sytytettiin vasta, kun tultiin sisätiloihin. Tunnelma oli oikeastaan hyvin lempeä. Katsottiin, että eläimillä oli asiat hyvin, käytiin myös tallin puolella, toivotettiin hyvät yöt kaikille ja valot sammuksiin. Sitten sisälle. Ikkunoihin oli hankittu paperiverhot, joista ei näkynyt läpi, myöskään verhojen laidoista ei saanut pilkottaa yhtään valoa. Meidän kylällä oli jo kaikissa taloissa sähkövalo.

Unilämmitys oli kaikilla, savupiiput olivat hyviä merkkejä, joten tulisijoja piti käyttää säästeliäästi. Kaikenlainen varomaton ulkona liikkuminen oli kiellettyä. Meillä oli kotisuutari ja isä teetti suutarilla meille lapsille sellaiset talvijalkineet, joista puuttui vielä paksu pohja. Me lähdimme testaamaan niitä iltahämärässä pihasta laskeutuvaan mäkeen ja äiti huutaa kauhuissaan meitä sisälle. Muuten vanhempani olivat hyvin rauhallisia, varoivat tartuttamasta meihin pelon ilmapiiriä. Seuraavalla kerralla laitoin valkean lakanan ulkovaatteiden päälle ja taas uilo luisti kuin luistimet. Uiloksi niitä kutsuttiin, sitten ne pohjattiin eikä enää saanut hyviä mäkkiä.

Pommisuojaossa vallitsi hiljaisuus

Elämä jatkui tällaisena, mutta näin, että jotain vakavampaa on tekeillä. Meillä oli suuri sininen matkaarkku, johon äiti vei vähän kerrassaan erilaista tavaraa, tauluja, astioita ja vaatetta. Ulkoa kuului jylinää ja silloin meidän oli hyvä olla sisällä. Ilmahälytysten aikaan oli juostava nopeasti suojaan. Usein ne tulivat yöllä. Joskus oli raskasta unen pöpperössä lähteä ulos pommisuojaan. Äiti sanoi, että ei hän jaksanut pukea meitä kolmea, vaan hän heittäytyi Taivaan Isän siipien suojaan ja meille

Kurkijoen kunta osti Tervun rälssitilan vuonna 1919, vuonna 1922 hovin päärakennuksessa alkoi toimia vanhainkoti. Kurkijoki-museon kuva-arkisto 1919.

tapahtuu mitä on tarkoitettu.

Muistan erään ilmahälytyksen. Herään talomme päädyssä sijaitsevan vellikellon soittoon. Soittamassa oli isä. Juoksimme kaikki valkoisiin lakanoihin pyöräytettyinä juustomeijerin toisessa päädyssä olevaan kuoppaan, perunakellariin. Nopeimmat olivat jo ehtineet ennen meitä. Tila oli ahdas, perunat olivat kuopassa ja laarit täynnä tavaraa. Siellä oli uuvuttava maan haju. Meitä nosteltiin perunoiden päälle pois jaloista. Ihmiset olivat totisia ja hartaita, varmasti kaikki pelkäsivät. Hovin alue oli runsaasti rakennettu, siis mainio kohde ja näkyvä paikka Laatokan rannalla. Tottahan se oli tiedossa vihollisen kartoilla, mutta muutoin paikka ei ollut tulilinjoihin kuten monet Karjalan eteläisemmät paikkakunnat. Pommisuojaossa vallitsi sanaton hiljaisuus, kuiskailtiin vain hiljaa aivan kuin vihollinen kuulis koneiden jylinöitä puheen maakuopasta.

Joku raottaa ovea tarkastukseen onko vaara jo ohi. Tällä kertaa näin, huomena ehkä parempi päivä tai pahempi.

Tällä tavalla päivät kulivat koko syksyn. Illat olivat pimentyneet. Pysyvä lumi satanut ja alkoi pakkaneenkin paukkua jopa –40 asteeeseen. Lapset ja vanhukset piti hoitaa pois alueelta kaiken

Ilmakuva Tervun hovin alueesta. Kuvaamisajankohta ei ole tiedossa. Kurkijoki-museon kuva-arkisto 439.

varalta. Lapsia lähetettiin tuhansittain Ruotsiin, sinne vieraalle maalle, vieraiden ihmisten hoitoon kunnes täällä olot rauhoittuvat.

Oma lähtöni

Oli pimeä aamu. Isä oli valjastanut hevosen, joka seisoi kotimme edessä. Reki oli varustettu pehmeällä heinäkasalla, sen päällä oli lampaannahkainen välly ja peitoksi toinen välly. Unesta pöpperöisinä hoipertelimme rekeen, äiti oli pukeutunut meidän lämpimästi ja pyöräyttänyt vielä upouusiin saaleihin, jotka oli juuri saanut valmiiksi. Sakari oli 6-vuotias miehen alku ja pääsi omin neuvoin rekeen päällään sellainen tanakka pikkupojan sarkapomppu ja saappaat sekä karvalakki korville käännettynä. Minä olin neljän ja Raija-sisko kaksivuotias. Kun kaikki olivat kyydissä, eväslaukku ja vaatekäärö kuskipukin vieressä, lähdettiin kotipihasta. Kukaan ei miettinyt vaihtoehtoja, eikä sitä olemmeko valmiita. Valmiina oli oltava vielä monet kerrat tämän ensimmäisen matkan jälkeen.

Äiti istui kuskipukille, oikaisi ohjaket ja niin reki lähti hiljaa liukumaan pois. Ensin oli alamäki ja sitä seurasi loiva ylämäki. Reen jalaket narskuivat vähän aikaa, sitten meno oli hiljaista. Äiti ei vilkuillut taakseen eikä kysynyt meiltä mitään.

Omassa päässä oli ehkä monta ratkaistavaa asiaa. Matkaa oli edessä 45 kilometriä raikkaassa talvisäässä. Olimme niin peittojen suojassa, ettei näkynyt kuin nenä. Matka joutui ja silmämme erottivat vain valkoista ja tummaa vihreää. Nukuimme varmaan lähes koko matkan. Hevonen ei tainnut tietää mihin matka käy, alkumatkasta se hölkkäsi kunnes rauhoittui tasaiseen askeltamiseen. Ei ollut tiellä vastaantulijoita, kylätie oli hiljainen.

Matkan pää oli Parikkalan mummola. Saavuimme tyypilliseen karjalaispihaan, jossa rakennukset muodostavat kehän. Kuusiaita oli pitkä ja tummanvihreä, taisi tuoksuakin. Täällä meitä oltiin vastassa, kaikki kolme tatiä, eno ja heidän lapsensa, siis serkut: Aune, Raili ja Terttu. Matkasta kankeina pyllähdimme valkoiselle pihamaalle, Sakari taisi pyöräyttää kuperkeikatkin malliksi tytöille. Muistan tuvasta tulvahtavan tuoksun, siellä oli kaikki herkut odottamassa. Piiraat oli paistettu, karjalanpaisti ja lanttulaatikko odottivat nälkäisiä matkalaisia. Ja sitten leikittiin. Äiti ja hevonen olivat saaneet reppunsa täyteen ja he palasivat samana iltana vielä Kurkijoelle. Äiti kertoi myöhemmin, että hevonen juoksi ja hölkkäsi koko matkan. Tiesikö se, että on kiire. Meidät lapset hoidettiin hyvissä ajoin pois ennen Moskovan rauhansopimuksen

solmimista. Kuuntelimme sen mummulan tuvan penkillä. Ukko oli meille vähän vihainen, kun ei ymmärretty olla ihan hiljaa uutisten aikaan. Elämässä oli paljon jännitystä.

Vaellusvuosien alku

Tällä tavalla alkoi minun talvisotani ja pitkät vaellusvuodet uusissa ja tuntemattomissa oloissa. Kuitenkin itsenäisessä isänmaassa.

Tuntuu kummalliselta, että niin lyhyt aika mitä elämästäni olen siellä ollut, täyttää joskus niin mieleni, ettei meinaa päästä irti. Se luonnon kauneus, valoisuus, hyvin hoidetut pihamaat, komeat sireenipensaat ja sireenimajat, jossa kivipöytä ja penkki. Kukkiivat juhan-nusrusut ja pionit, varhain keväällä ne sinisenään siintävät sinivuokot, joita kerättiin maljakot täyteen ja vietiin naapurin tädillekin. Vihreänsinisenä aaltoileva Laatokka ja laiturit, jossa päivittäin kävi laiva kuljettamassa tavaraa ja väkeä kauppoille ja kotiin. Laiturille juostiin katsomaan, kun tiedettiin laivan aikataulut. Tällaisen paketin sain matkalleni enkä voi moittia sen sisältöä. Ehkä on niin, että olen koko elämäni kantanut mukanaani sitä kuuluisaa ”Talvisodan henkeä”.

Anja Vesanen

Juustomeijeri 1930-luvun alussa.

Seitsemän yötä Karjalassa

Lumivaaran Kumolan Timosen rannan hiljaisuus. Kuva: Kari Rapo

Pitkän talven odotuksen jälkeen koitti pääsiäisviikko. Olimme jo syksyn ruskamatkalla päättäneet, että vietämme pääsiäisen Lumivaarassa Kumolan Kojonlahden, Timosen paikalla sijaitsevalla, vanhimman veljeni Kalevin mökillä.

Meitä oli tuttu Karjalan kolonnut porukka Raija, Tomi ja mie Kari.

Olin soitellut Lahdenpohjaan ja kysellyt, onko kaikki kunnossa, kun tulemme. Olin laittanut hyvissä ajoin kirjeet yhteistyökumppaneille. Sain vastauksen, että kaikki on kunnossa Kari, kun tulette. Olihan ne suurin piirtein.

Lahdenpohjassa veimme automme vartiodulle alueelle. Sitä ennen oli oman automme lasti laitettu kahteen paikallisten autoon. Kyllä kuljettajamme ihmetelivät meidän tavaran paljoutta. Saimme kuormamme purettua lähelle Kojonniemen rantaa. Raijan kanssa laitoimme rinkat selkään ja vetoon mukamme tuodut ahkiot. Sukset laitoimme myös ahkioon, koska jäällä pystyi hyvin kävelemään.

Tomi jäi loppujen tavaroitten vartijaksi. Hän siirsi pikkuhiljaa myös tavara-varastoamme kohti rantaa, odottamaan lopuille tavaroille noutoa. Tavaroita siirtäessä tuli jälleen kysymys mieleen ”mitä otat mukaan,

jos joudut lähtemään evakkoon”?

Pääsimme lopulta kiipeämään mökille paksussa lumessa jyrkkää nousua. Kylä otti kunnan päälle. Olihan tuo paljon touhuttu kunnan kohottaminen jäänyt teke-mättä meiltä kaikilta. Mutta sisulla myö mentiin.

Miljoonan Ruplan pilkkikisa

Olimme varustautuneet myös kalastamaan. Tomi viritteli jään alle iskukoukkuja aamupäivästä ja iltapäivän auringonpaisteesta lähdimme pilkille tuohon miljoonan Ruplan kilpailuun. Aurinkoa kyllä saimme, mutta ei ainuttakaan tärppiä.

Paikalliset istuivat kauempana pilkillä ringissä. Kerran kuulimme heidän hihkuvan, kun joku sai pienen kalan.

Loppuviikosta ei paikallisia enää näkynyt. Onneksi Tomin koukuista saatiin ylös kaksi madetta, joista keitot keitimme.

Hevosena Lumivaarassa

Koitti aamupäivä, jona lähdimme kirkolle. Hiihimme mökiltä kohti kirkonkylää. Minulla oli ahkio mukana ja olin valjastettu niin kuin hevonen. Siinä Kojonniemen mäkiä laskiessani suksilla, ahkio perässä, sain tuntea

Pääsiäisen eväät. Kuva: Kari Rapo

millaiselta tuntuu olla hevonen reki perässä.

Hiihimme äitini pihapiirin linnavuoren kupeeseen. Ihailimme linnavuoren jäätikköä ja ihmettelimme äitini mäenlaskukertomusta linnavuorelta. Ennen on talvien pitänyt olla lumisempia, että linnavuorelta

on voinut laskea suksilla.

Kävimme tervehtimässä myös Ukkoni pihakuusta Pajamäellä. Luterilaiselle hautausmaalle hiihimme sekä kävelimme. Hautausmaalle oli aurattu tie. Ihmettelimme nykyisen ”seurakunnan” intoa tienaurauksesta. Perillä selvi-

si, että hautausmaalle oli haudattu aivan lähipäivinä kaksi vainajaa. Laskimme pajunkissat ja kynttilät omaistemme haudoille sekä muistomerkeille.

Hautausmaalta suuntasimme kulkumme kirkolle. Kirkon pihaan oli myös tie aurattu. Sankarihautausmaasta kertovalle opastaululle johti polku. Sankarihautausmaan muistomerkeille laskimme myös pajunkissat ja kynttilän. Kirkon sisällä oli risti kaadettu. Tomin kanssa nostimme sen jälleen pystyyn.

Lumivaaran kaupalla teimme täydennyksen ja lähdimme hiihtämään kohti Raimäellä olevaa ortodoksisista kalmistoa. Kyllä kylän koirilla ja meidät nähneillä ihmisillä riitti ihmettelmistä kolmessa hiihtäjässä, joista yksi veti perässään ahkiota.

Raimäessä emme menneet kalmistoon asti lumen määrän vuoksi, vaan laskimme ison kuusen juureen, opasteen alle kynttilän ja pajunkissat. Timosen rantaan hiihimme Kylälammen ja Kivitien laivalaiturin kautta.

Halonhakkuuta ja luonnon ääniä

Meiltä rupesivat hupenemaan kuivat sekä mätät puut. Päätimme kaataa suuren kuivan kuusen. Pyysin anteeksi paikalliselta tilalta puun kaatamista. Totesin, että hänelle kuivia keloja löytyy kyllä riittämiin.

Jälkeenpäin saimme kuulla, ettei puita saa kaataa ilman lupaa edes ”omasta” yhteismetsästä.

Puita pilkkoessani kuulin oudon äänen. Olen kyllä kuullut saman äänen, mutta en koskaan luonnossa. Totesimme, että se on metso, joka siellä äänтелеe. Tikkojen ja palokärkien naputuksia kuului, jopa kurjen äänen kuulimme. Kettu oli yön tunteina kuutamon valossa kulkenut mökin tienoilla. Saukon jäljet tunnistimme vasta kotona.

Makuelämyksiä

Tomi oli joskus aikaisemmin viettänyt mökillä pääsiäisen isänsä Kalevin kanssa

sekä vierailut Harvion mökillä olleen Toivo Pääkkösen luona.

Hiihdin Raijan kanssa Harviin mökille virpomaan, mutta kotona ei ollut nyt ketään.

Tomi muisteli, että Topila oli mukana lampaanviulu, josta puukolla vuoltiin siivuja.

Tämä Tomin muiston siivittämänä olimme varustautuneet myös lampaanviululla. Söimme myös karjalanpaistit, mämmit ja muut pääsiäisherkut, karjalan piirakoita unohtamatta.

Pitkäperjantai

Pitkänäperjantaina siirryimme Lahdenpohjaan vanhalle rautatieasemalle hotellimajoitukseen. Teimme vielä Lahdenpohjasta retkiä Lumivaaraan paikallisten ystävien kanssa.

Tervajärvellä kävimme vaimoni isän pihapiirissä. Siellä oli suruksemme kaadettu puita sekä omenapuut olivat tuhoutuneet. Onneksi syksyllä otimme omenoita puista, teimme jouluksi niistä omenatortun. Otimme myös omenoista siemeniä. Nyt siirtyy Tervajärven omenapuiden uusi alku meidän pihapiiriimme.

Ensimmäinen Pääsiäispäivä

Aamupalan jälkeen suuntasimme auton nokan kohti Jaakkiman kirkkoa, sinne laskimme myös kynttilän ja pajunkissat.

Pysähdyimme vieläkin savuavan Vennamon talon kohdalla ja otimme muutamman valokuvan. Itselleni nousi kylmät väreet raunioitten vieressä seistessä. Tuli niin elävästi mieleen haju ja näky Lapuan patruunatehtaan räjähdyksestä. Vietin Lapualla raivaustoissa pääsiäisviikon alkupäivät silloin joskus.

Kävimme myös palossa tuhoutuneen Ruskealan kirkon raunioilla.

Tätäkin matkaa on sitten vanhana kiva muistella vanhainkodissa keinutulisissa istuessa ja vaikka kertoa lastenlasten lapsille Ukon tarinaa.

Ukko Kari Rapo

Lumivaaran Kumolan Linnavuoren jäät. Kuva: Raija Rapo.

Ukko Kari ”hevosena” Karjalassa. Kuva: Tomi Rapo.

Kirkon 3D-mallinnus julkaistiin Suomalais-venäläistä yhteistyötä

– Venäjältä ei löytynyt muuta kuvamateriaalia kirkosta kuin postikortti. Kurkijoen kotiseutukeskuksen johtaja Marina Petrova tutustutti minut arkkitehti Netta Böökiin. Hän hankki runsaasti valokuvia, joiden

avulla pääsin työn alkuun, kertoo Skoblikov prosessia ja jatkaa että vasta kun sai piirustukset sisätiloista ja arkkitehti Arja Rahiala piirsi sisätilat, alkoi työ luistaa.

Pjotr Skoblikovin lisäksi mallinnuksen teossa ovat

olleet aktiivisesti mukana arkkitehdit Netta Böök ja Arja Rahiala, jotka ovat laskeneet mittasuhteita ja tutkineet valokuvia.

Suurena apuna työssä olivat Kurkijoen kirkon ja ”sisarkirkon” Lapinlahden kirkon piirustukset sekä maalarimestari Aslak Sarren väritutkimukset kirkosta.

– Pjotr’n rakentama malli, menetetty ja tuhoutunut kirkon rekonstruktio, antaa meille näkyvän muiston ja kokemuksen pyhästä tilasta, joka on ollut tärkeä suomalaisille, vanhemmillemme ja esivanhemmillemme. Pääsemme sellaiseen sisälle, mikä on ollut joskus tärkeää, missä sydän on joskus viivähtänyt ja johon aina me jälkeläisetkin omalla tavallamme peilaamme elämäämme, kiteytti Arja Rahiala Pjotr Skoblikovin työn merkityksen.

Rahialalle työ oli paitsi ammatillisesti mielenkiintoinen myös koskettava

ja syvälinen matka hänen isänsä perheen vuosiin Kurkijoella. Rahiala totesikin: ”Kurkijoen kirkko on osa minunkin menneisyyteni tarinaa.”

Vanhaa ja uutta tietoa Kurkijoen kirkosta

Mallinnuksen valmistuttua Skoblikov harmitteli, miten paljon pohja-aineistoa jää käyttämättä. Niinpä syntyi idea DVD:stä, johon kootaan myös muuta materiaalia. Siitä löytyy ulko- ja sisätilamallinnuksien lisäksi valokuvia, historiaa ja videoita, jonka Aslak Sarre kuvasi kirkon sisä- ja ulkotiloista maaliskuussa 1991 suunnitellessaan kirkon maalausta ja väritystä.

Julkistamistilaisuuteen Helsingin Karjala-talolle oli kokoontunut kuutisenkymmentä henkilöä. Osa oli jo lapsuudessaan käynyt kirkossa, osa oli nähnyt sen 1990-luvun alussa ja osa

Aslak Sarrella oli mukana kirkon värit, joita hän vertasi mallinnuksen väreihin.

vain valokuvissa.

DVD:n tuottamisesta vastasi Kurkijoki-Seura ja sitä on saatavissa Kurkijoki-

Seuran ja Kurkijoki-Säätiön kautta.

Helena Sulavuori

Pertti Hartikka, Orimattila Sisätila on fantastinen

– Olen laulanut pari kertaa Hoosiannaa kirkossa. Ensimmäisen kerran 5-vuotiaana pojannaskalina ennen talvisotaa ja sitten jatkosodan aikana vähän vanhempana. Se oli ensimmäinen kirkko, missä olin koskaan käynyt, mahtava ja hieno, muistelee Hartikka pienen pojan kokemuksia Kurkijoen kirkosta ennen esityksen alkua.

– Muistan kirkon sisätilat aika hyvin; saarnatuolin alttarin yläpuolella. Äiti sanoi, että pitkänä ihmisenä näkee papinkin hyvin. Minä tokaisin: ”Hiirikin näkee, kun tuoli on noin ylhäällä.”

– Pienen pojan elämässä tapahtui kolmessa vuodessa paljon, Kurkijoen Otsanlahdella syntynyt Hartikka toteaa ja jatkaa että hänen Esa-veljensä näki palavan kirkon rauniot vuonna 1991.

– Sisätila on fantastinen, Hartikka tokaisee spontaanisti 3D-mallinnuksen nähtyään ja jatkaa, että ulkopuolelta kirkko näytti korkeammalta ja lyhyemmältä, lapsuudestaan hän muisti runsaat puut kirkon ympäriltä.

Pertti Hartikka katseli tarkkaavaisesti, miltä lapsuuden aikainen kotikirkko näytti.

Ilmi Kärävä, Helsinki

Pikkuveljeni istui urkujen vieressä

Ilmi Kärävä vas. ja tilaisuuden juontanut Kari Rahiala keskustelivat innostuneesti kirkon sisätiloista. Taustalla Marjaliisa Laine.

– Valot ovat tutunnäköiset, urut näyttivät mallinnuksessa korkeammalta kuin muistan. Tässä ei näy hämähäkki, eikä penkkien kuluneisuus, arvioi usein kirkossa käynyt Ilmi Kärävä nauraen ja toteaa, että hän on ainoa tässä porukassa, joka on asunut 17 vuotta Kurkijoen kirkon

vieressä.

– Pikkuveljeni Toivo ”Topi” istui aina urkujen vieressä ja kuunteli musiikkia, kertoo vuonna 1922 syntynyt Kärävä, joka muistaa myös siskonsa häät kirkossa.

– Maatalousopiston sauna sijaitti Kurkijoen varressa

kirkkoa vastapäätä, lauantaiset ehtookellot soivat aina meidän saunassa ollessamme, Kärävä, jonka isä toimi maatalousopiston opettajana muistelee ja toteaa, että mallinnuksessa kirkon ulkopuoli on juuri oikeanlainen.

Muistathan tehdä muuttaessasi osoitteenmuutoksen Kurkijokelaiselle?

Lehti ei saa uusia osoitteita tietoonsa automaattisesti.

Postista saa ”Osoite muuttuu”-kortteja, jotka kulkevat ilmaiseksi.

Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. 050-521 3336, toimitus@kurkijoki.fi

Kurkijoen kirkko ja kirkonkylä –DVD

Kurkijoki-Seura
Riitta Sainio
p. 040-544 7582
riitta.sainio@elisanet.fi

Kurkijoki-Säätiö
050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi

– 3D-animaatio Kurkijoen kirkosta ulkoa ja sisätiloista
– runsaasti vanhoja valokuvia kirkosta ja kirkonkylästä
– historiaa
25:- (+ postimaksu)
Tilaa itselle tai lahjaksi!

Kuka, mitä, miten, miksi...

Kristiina Korjonen-Kuusipuro: Moninaisuus on rikkautta

Kerro itsestäsi.

Olen alun perin Kempeleestä, Oulun kupeesta, lähtöisin oleva kulttuuriantropologi. Asun nykyisin Lemillä mieheni, kahden teini-ikäisen lapseni ja koirani kanssa. Harrastan liikuntaa, luen paljon ja teen jonkin verran käsitöitä. Rakastan luonnon- ja liikkumista ja Lappia.

Millaista työtä teet?

Työskentelen tutkijana Lappeenrannan teknillisen yliopiston Etelä-Karjala-instituutissa. Työhöni kuuluu tutkimustyötä, hankkeiden suunnittelua ja hallinnointia, rahoituksen etsimistä sekä

satunnaisia opetustehtäviä.

Tunnetko sukujuuresi? Missä ne ovat?

Isäni, Matti Korjonen, on kotoisin Kurkijoelta, Otsanlahden kylästä. Äitini Meeri on oululainen.

Väitöskirjasi nimi oli ”Yhteinen Vuoksi. Ihmisen ja ympäristön kulttuurinen vuorovaikutus Vuoksen jokilaaksossa 1800-luvulta nykypäivään.” Miten aihe valikoitui?

Tutkimusaihe valikoitui oikeastaan hieman satumatulta. Meillä oli täällä Etelä-Karjala-insituutissa

vuosina 2004–2006 ESR-rahoitteinen Vuoksi-hanke, jonka aikana teimme matkoja Vuokselle.

Noilla matkoilla alkoivat itää ne kysymykset, joista myöhemmin väitöskirjani kysymykset saivat alkunsa. Vuoksen varrella asuneet ihmiset pitävät Vuoksea erittäin suuressa arvossa, ja halusin selvittää mihin tämä perustui.

Mitä vesi elementtinä merkitsee sinulle?

Vesi on ihmisen elinehto. Sitä ilman emme tule toimeen ja se meidän olisi syytä muistaa!

Mitä Karjalassa käynti sinulle merkitsee?

Karjalassa käynnit ovat avanneet silmäni sille suurelle menetykselle, jonka siellä asuneet ihmiset ovat joutuneet elämässään kokemaan. Olen myös onnellinen siitä, että olen saanut käydä siellä yhdessä isäni kanssa. Karjalan, ja varsinkin Kurkijoen luonto on myös upeaa, se on niin erilaista kuin missään muualla Suomessa.

Koetko itsesi karjalaiseksi, eu-kansalaiseksi vai maailmankansalaiseksi?

Pohdin muutama vuosi sitten omaa identiteettiäni blogikirjoituksessa, jonka otsikkona oli Karjalaisuus minussa (<http://sivistyksen-kehto.blogspot.fi/2011/11/karjalaisuus-minussa.html>). Tuossa kirjoituksessa kerroin, ettei Kurkijoki tunnuta minusta omalta, mutta minussa on elementtejä,

jotka liittyvät minut osaksi niiden ihmisten ketjua, jotka ovat siellä asuneet.

Vaikka minulla ei ole omaa tunnesidettä menetettyihin paikkoihin, olen juuriltani myös karjalainen. Sukunimeni on tärkeä osa omaa identiteettiäni ja Kristiina-nimeni olen saanut isäni mummolta.

Olen myös maailmankansalainen, ja se merkitsee minulle sitä, että maapallo on meitä kaikkia varten ja siitä on pidettävä hyvää huolta.

Onko karjalaisuus vaikuttanut elämääsi, jos, niin miten?

Minusta moninaisuus on rikkautta ja karjalaisuus osana minua ja perhettämme on tuota rikkautta. Meillä olisi tylsää, jos olisimme kaikki samanlaisia.

Onnellinen lapsuusmuistosi?

Minulla on paljon onnellisia lapsuusmuistoja.

Minusta oli kiva, kun isä vei minut katsomaan lentokoneita lentokentällä, tai satamaan katsomaan laivoja tai muuten vaan autoajelulle. Isä oli keskusrikospoliisissa töissä ja todella jännittävää oli päästä joskus hänen virka-autonsa kyytiin.

Muistan myös kuinka menin ensi kertaa Helsinkiin 1975. Tuolloin pidettiin ETY-kokous ja isä oli siellä työtehtävissä. Silloin näin paljon kansainvälisiä vieraita lentokentällä ja he näyttivät jännittäviltä.

Mitkä ovat tärkeimmät asiat elämässäsi?

Perhe. Pidän myös työstäni tutkijana tosi paljon.

Kuka, mitä, miten, miksi

–palstalla tapaamme karjalaisjuurisia mielenkiintoisia ihmisiä eri elämän saroilta. Pääosin työ- ja opiskelija-elämässä olevia. Palstan koostamme sähköpostin välityksellä. Jos sinulla on mielessäsi sopiva haastateltava, ilmoita hänestä toimitukseen.

Luetko Kurkijokelaista?

Luen Kurkijokelaista, kun vierailen vanhempieni luona.

Mitkä ovat lehden kiinnostavimmat jutut?

Luen mielelläni matkoista, joita Kurkijoelle on tehty ja tehdään.

Miten haluaisit kehittää lehteä? Juttuaiheita yms?

En osaa sanoa.

Miten olet siirtänyt tai haluaisit siirtää karjalaista perinnettä eteenpäin? tai miten karjalainen perintö on siirtynyt sinuun?

Karjalaisuus ei ole hirveän paljon näkynyt kotonani, sillä Oulussa olimme ehkä vähän kauempana karjalaisten yhteisöstä, jossa perinteitä on ylläpidetty tiiviimmin.

Isäni äiti oli jo kuollut ennen kuin synnyin. Sisareni on kuitenkin kertonut Idamummosta, joka oli hänelle tärkeä. Olen isältäni kuullut paljon ja toivon mukaan hänen kertomansa tarinat jatkavat eteenpäin lapsieni muistoissa.

Kristiina Korjonen-Kuusipuron väitöskirjassa

Vuoksi virtaa

Vuoksi on virrannut jo 5700 vuotta, mutta ei samanaikaisena. Virtaukseen ovat vaikuttaneet luonnonvoimat, ihmisen toimenpiteet ja poliittinen vallankäyttö. Ihminen on kaivanut uudet uomat virralle, joka 150 km:n pituisena laskee Saimaasta Laatokkaan. Sota jakoi Vuoksen, Suomelle jäi 13 km:n pätkä. Poliittisissa neuvotteluissa on käsitelty virran käyttöä.

Virta on myös emotionaalinen kokemus, osa muistoja, myyttejä ja tarinoita, joiden syntymistä ja säilymistä osan rajan taakse jääminen vain tiivistä.

Väitöskirjaa tehdessään Korjonen-Kuusipuro joutui miettimään myös omaa suhdettaan menetettyyn alueeseen. Kurkijoella syntyneen isänsä kertomuksien ja taustan tiedostaen hän pystyikin tunnistamaan ja ymmärtämään karjalaistaustaisten haastateltavien menetykseen liittyvät kokemukset.

Väitöskirjaansa varten hän haastatteli lukuisia henkilöitä, matkasi Vuoksen lähes kokonaan vesitse ja maitse useita kertoja rajan

molemmiin puolin.

Vuokseen liittyy paljon nostalgiaa, sen äärelle voi palata muistelemaan menettä kotia. Se voi toimia myös paikkana kulttuurisen trauman poistamisessa. Sama on hänen mukaansa nähtävillä kotiseutumatkoilla, joissa menetettyä pyritään tekemään todelliseksi keräämällä hiekkaa, kiviä, ja kasveja.

Korjonen-Kuusipuro kiinnittää huomion myös muistojen kehollisuuteen – tuoksuihin, tunteuksiin, ääniin – eri aistien kautta tullessiin havaintoihin. Niistä syntyy suhde ympäristöön ja kehollisesti muistettuna asiat elävät tulevaisuuteen.

Vuoksi jatkaa virtaamistaan, mutta se on joka päivä erilainen. Jokainen sukupolvi ja jokainen Vuoksen varrella kävijä luo siihen omien kokemustensa kautta uudenlaiset suhteet, kiteyttää Korjonen-Kuusipuro väitöskirjansa päätteeksi.

Koko väitöskirjaan voitte tutustua osoitteessa: <http://jultika oulu.fi/Record/isbn978-952-62-0048-4>

Korjoset kotiseutumatkalla Kurkijoella kesällä 2011. Kristiina Korjonen-Kuusipuro vanhempiensa vieressä 3. vas.

170 000 SA-kuvaa verkossa

Käkisalmen isp:n Hiihtomestaruuskilpailut Hiitolassa. Lotat tarjoilevat hiihtäjille kuumaa mehua 21.2.1943. SA-kuva

Puolustusvoimien kuvakeskus julkisti Kansallisen Veteraanipäivän aattona 170 000 kuvaa Suomen sodista.

Etulinjasta kotirintamalle 1930-1945 – kuvakokoelma on löydettävissä osoitteessa www.SA-kuva.fi. Kuvat ovat vapaasti kaikkien käytettävissä.

Kokoelman julkistaminen on vaatinut 3,5 vuoden työn, kunnes tiedotuskomppanioiden kuvaajien kuvat ja negatiivit saatiin digitoituksi.

Kiinnostus kokoelmaa kohtaa oli niin suuri ensimmäisenä päivänä että sivut kaatuivat. Kapasiteetin lisäyksenkin jälkeen sivusto toimi takkuillen.

Kurkijo* -haulla kokoelmasta löytyy 329 kuvaa sotatoimista Kurkijoen alueella, mutta myös evakuoinneista, kirkosta, ihmisistä ja maisemista.

Kuvat ovat ainutlaatuisen kokonaisuus Suomen historiaa mullistaneesta ajanjaksosta.

Erkki Häyhä

Ladun vieressä

Viime lehdessä Erkki Häyhä kertoi hiihtomuistoistaan 80 vuoden ajalta. Paljon tapahtui sinä aikana, kun hänellä ei ollut aikaa hiihtää. Tässä palasia niiltä ajoilta.

Talvisodan jälkeen ryssä pakotti meidät pois kodeistamme. Me saimme paikan Laukaan Tarvaalan kylästä Savolaisen talosta. Oli hyvä olla, ei mitään ongelmia.

Siellä meni syksyyn 1941, jolloin pääsimme takaisin Aromäelle. Tulohetken tunnelmat olivat ristiriitaiset. Olimme tietysti iloisia, kun pääsimme näinkin pian takaisin kotiin. Mutta kotimme oli maan tasalla, ryssä oli peräytymisvaiheessa polttanut kaikki talot ja rakennukset. Ei siinä ollut naurulle sijaa, päinvastoin tuli tippa silmäkulmaan.

Olen usein ajatellut, kuinka sen ajan vanhempi väki, monet sairaitakin, tä-

män kaiken kesti ja jaksoi. Mutta sanotaanhan, että eteenpäin on elävän mieli. Niin karjalaisetkin tarttuivat tarmolla uuden elämän alkuun.

Vartiointi- ja partiointitehtäviin

Rakennuspuita vain kaatamaan, sahaamaan ja rakentamaan. Omalta kohdaltani en päässyt osallistumaan näihin hommiin, kun tuli määräys saapua 21.12.1942 Lopottiin ja ilmoitautua Isonkomppaniaan palvelukseen.

Meille alettiin opettaa kaikenlaista mitä sotilaan tehtäviin kuului. Kiväärin kanssa ei meistä monikaan ollut aiemmin ollut tekemisissä. Määrätty kuri ja tehtävien tinkimätön suorittaminen kuului asiaan. Palvelutehtävästä suurin osa oli vartiointia ja partiointia kaksimiehisin partioin kaksi tuntia kerrallaan. Kohteina olivat tiet, sillat, tietyt ra-

kennukset ja desantit.

Olimme 17-vuotiaita poikia, joku vanhempi saattoi olla joukossa. Päälliköt ja aliupseerit olivat tietenkin vanhempia. Tätä komennusta kesti kohdallani 4.3.1943 asti yhteen menoon. Ehkä kylvölomalle tai muullekin lomalle saatoin päästä.

Sotaväkeen ja sotaan

Sitten olikin vuorossa kutsunnat ja sotaväkeen lähtö 10.3.1943. Meitä joutui Kurkijoelta kolme Lappeenrantaan ratsuväkeen, varmaan kaikkein vääräsäärisimmät. Armeija-aikaa kesti eri vaiheiden kautta; Lappeenranta, Viipuri, Kouvola, siirto JR49 ja rintamalle Vuosalmelle syyskuuhun 1944 sodan päättymiseen. Hyvällä tuurilla, näin kai pitää sanoa, henki säilyneenä, haavoittumatta ja joutumatta Lapin sotaankaan. Siviili koitti 16.10.1944.

Yhteisellä matkalla Erkin lapsuuden maisemissa Aromäellä paikassa, missä jyrkkää mäkeä laskettiin alas ja toista noustiin ylös Aromäen koululle.

Siviilielämää Pohjanmaalla

Taas alkoi uusi vaihe elämässä. Sota loppui ja ryssä ajoi karjalaiset kodeistaan, nyt lopullisesti. En päässyt evakuoimatikalle Vuosalmelta. Meidän sijoituspaikkamme oli Ilmajoki Etelä-Pohjanmaalla. Saimme majoituspaikan Siltaloppinimisestä talosta, tulimme siinä hyvin toimeen. Siellä meni 2,5 vuotta, kävin puutyökoulun, meillä oli myös vähän vuokraviljelyä. Sitten tuli tietysti ne nuorten menot, kun viiden vuoden jälkeen päästiin vähän irrottelemaan eikä työt rasittaneet. Käytiin tansseissa ja elokuvissa, vähän riiattiinkin. Pohjalaiset olivat tosi reilua porukkaa, en muista yhtään tappelua edes tytöistä.

Asettautuminen Loimaalle

Tultiin vuoteen 1947 helmikuuhun ja muutto Loimaalle Piltolan kylään, mistä suurin osa aromäkeläisistä sai tilansa. Kortteerin saimme Krapinimisestä talosta noin kahden kilometrin päästä omasta paikastamme, maat ja metsää saimme Kojosen tilasta. Alkoi kova rakentaminen, ensin metsään ja rakennustarvikkeiden hankintaan. Kaikesta oli kova pula. Kahden ja puolen vuoden urakan jälkeen päästiin

omaan kotiin joulukuun 1949.

Nyt se varsinainen työ vasta alkoi. Tuntui hyvältä päästä uuteen omaan kotiin, Levonmäkeen. Todellisuuksessa nimi on osoittautunut kyllä kaikeksi muuksi. Yli 40 vuotta työtä vuorotta 7 päivää viikossa, koska oli lypsytalous. Loppuaikoina saatiin jonkin verran lomaa ja lomittajia. Loimaalla oli tosi hyvät lomittajat, sai huolelta jättää talon ja karjan heidän käsiinsä.

Työn määrää en tuonut esille valitusmielessä, vaan niin kuin sanassakin sanotaan, että mikä on työtä ja tuskaa ollut, se on parasta ollut. Terveyttä kun vain annetaan niin kaikki on hyvin.

Naapurin työstä miniä taloon

Kylän nuorten joukossa oli naapurin tyttö Hämäläisen Saimi. Pyrin jonkin tilaisuuden jälkeen saatolle ja pääsinkin, oli lyhyt saattomatkakakin. Siitä se sitten alkoi, pyrin uudestaan ja aloimme tavata useammin.

Kun olimme seurustelleet jonkin aikaa ja alkaneet tuntea toistemme ajatuksia ja tavoitteita, rohkaisin mineni ja kysyin: ”Mentäiskö kihloihin?” Saimi suostui ja menimme Turkuun ostamaan kihlat. Juhlimme niitä Portinahon yläkerrassa. Puolisen vuotta myöhem-

min menimme naimisiin.

Alkoi taas uusi aika elämässä. Saimi tuli miniäksi Levonmäkeen. Alkoi perhe-elämä, saimme kaksi lasta; Annen ja Ismon. Nyt he viettävät omaa elämäänsä.

Anne on naimisissa Hollannissa, heillä on yksi poika. Ismo jatkaa tilan pitoa Piltolassa, heillä on kolme tyttöä. Me Saimin kanssa vietämme eläkepäiviä Hirvikoskella, olemme olleet täällä jo yli 20 vuotta. Yhteiselo on jatkunut puolisen vuosisataa.

Musiikki on aina ollut lähellä sydäntäni. Mellilän kirkkokuorossa kävin 50 vuotta. Se oli hienoa aikaa harjoituksineen, esiintymisineen kirkossa ja tilaisuuksissa. Monet kirkkolaulujuhlat, erityisesti valtakunnalliset, olivat mieleenpainuvia.

Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla kävin useita kertoja. Seinäjoen tangomarkkinoiden semifinaaleissa Rairsossa ja Porin jazzeissa kävin noin kymmenen kertaa. Nyt käyn vielä laulamassa veteraanien Korsukuorossa. Laulamme veteraaniveljien siunaus- ja muistotilaisuuksissa sekä muissa tapahtumissa. Myös Karjala-kuorossa lauloin muutaman vuoden.

Erkki Häyhä

”Kaiken takana on nainen”

Hiitolan Pitäjäseuras-
sa toimii aktiivinen
naistoimikunta jonka
puheenjohtajana on nuo-
rehko, toimielias Leena Pel-
tomaa. Näissä piireissä
kaikki alle viisikymppiset
noteerataan vielä nuoriksi.

Naistoimikunnalla on vilkkaasti toimivassa yhdistyksessä suuri merkitys, sillä järjestämme runsaasti erilaisia tilaisuuksia (n.25 vuodessa) joissa naisenergiaa tarvitaan. Olisi todella rankkaa ja kohtuutonta jos kaikki olisi vain yhden henkilön harteilla.

Tähän aktiiviporukkaan kuuluu lähes 30 naista joiden kanssa suunnitellaan

ja jaetaan aina koko vuodeksi kahvitukset, leipomiset ja muut työvuorot eri tilaisuuksiin. Näin ei kenellekään käy liian rankaksi.

Iloisin mielin ja melkein pä kilvan kaikki vuorot täyttyivät. Työ tehdään edelleen talkoilla, leivontatarvikkeet luonnollisesti korvataan.

Vaikka koossa on jo iso joukko toimeliaita naisia, on paikkoja edelleen auki uusillekin, jotka toivotetaan lämpimästi tervetulleiksi mukaan. Aiemmin mukana olleiden kanssa jokainen oppii helposti tarvittavat tehtävät.

Aktiivinen naistoimikunta vastaa tilaisuuksien kahvituksesta ja tarjoiluista sekä kokoontuu toisinaan perinnekäsitätöiden äärelle.

Yksi vapaapäivä näille ahkerille naisillemme toki suodaan. Äitienpäiväjuhlaan tilaamme kakut ja kahvitarjoilun hiitolaisjuuriselta Söörmarkun Marttayhdistykseltä. Silloin saavat myös kaikissa muissa

tapahtumissa hääräävät henkilötkin olla vieraiden joukossa. Sen he ovat taatusti ansainneet.

Naistoimikunnasta puhuttaessa ei toki sovi unohtaa käsityökerhoa, joka muutamia kertoja vuodessa

pistää puikot, koukut ja neulat heilumaan opetellessamme ”uusia”, vanhoja perinteisiä menetelmiä, Hiitola-sukastahan se kaikki alkoi....

Lämmin kiitos kaikille touhuissa mukana oleville,

olette korvaamattomia seuran toiminnan pyörittämisessä ”Yhteisellä se sujuu”...

Raija Laaksonen seuran pj.

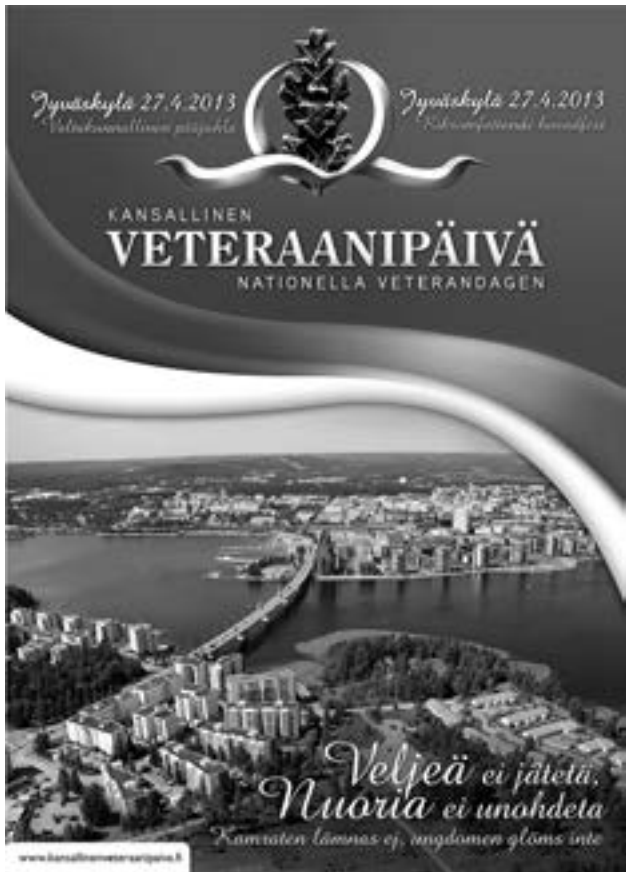
Veteraanipäivää vietettiin 27.4. Presidentti Niinistön puhe tuli sydäimestä

Presidentti Sauli Niinistö muistutti kansallisen veteraanipäivän valtakunnallisessa pääjuhlassa Jyväskylässä veteraanipäivien tunnustuksesta: ”Veljeä ei jätetä, nuoria ei unohdeta”.

Nämä sanat hänen mukaansa viittaavat siihen, että ”emme elä vain omaa aikaamme varten”. Presidentin puhe oli yksinkertaista, selkeää ja varmasti sydäimestä tulevaa puhetta sille sukupolvelle, jonka edessä hän seiso. Presidentin sanoihin voi kiittolaisuudella yhtyä.

Suomen veteraanisukupolvi ylsi sellaisiin suorituksiin, mihin tuskin minkään pienen maan kansalaiset pystyivät. He säilyttivät itsenäisen Suomen. He rakensivat tuhotun maan uudelleen. Menetimme alueita ja jouduimme maksamaan maahan hyökänneelle maalle korvauksia, silti itsenäisyys ja demokratia säilyivät.

Pro Karelia ry

Perinne eläväksi – hanke on päättynyt

Perinne eläväksi –investointihankkeen lopputarkastus on tehty. Ely-keskuksen tarkastaja tarkisti hankkeen kuitit ja hankinnat. Tarkastuksen jälkeen Kurkijoki-Säätiö on vihdoinkin saanut loppumaksatuksen sekä kehittämis- että investointihankkeesta.

Konkreettisesti hanke päättyi 15.9.2012, jolloin hankepääällikkö Niina Lehmusjärven työsuhte ja hankkeen määritelty kesto päättyi. Loppumaksatuksen saaminen venyi säätiöstä riippumattomista syistä tähän asti.

Hanke on päättynyt, mutta tulokset jäivät.

kurkijoki.fi
on oikea tietopankki

Uusia teoksia Kurkijoesta

Kaksi historiallistyylistä kirjaa on valmistumassa. Toinen kuvaa särkijärveläisen Pekka Kyytisen merkittävää monitahoista elämänuraa valokuvaajana, lehtimiehenä, kuvajournalistina, perinteen taltioijana ja maiseman kuvaajana.

Särkijärvi oli Kyytisen ensimmäisestä kamerasta lähtien ollut kylän ihmisten, pääelinkeinon maatalouden, kylän henkisten rientojen, jokapäiväisen elämän, ihmisten ja kylän kauniiden maisemien taltioinnin kohteena. Kirja ei ole kuvateos, vaan kuvilla on pyritty valottamaan Kyytisen henkilökohtaisia oimi-

naisuuksia, ammattitaitoa, monipuolisuutta ja erityisiä kiinnostuksen kohteita.

Filosofian tohtori Pekka Kyytinen oli kurkijokelainen merkkihenkilö, joka vaali vahvasti kotikunta- ja kotikylärakkautta osallistumalla moniin yhteisöme toimin-

Toinen teos, Särkijärven kyläkirja, on kirjoittajien jo Alhon kyläkirjassa omaksuman tyylin mukaisesti tuotettu. Kylän elämää ja mennyttä historiaa on voitu monipuolisesti valottaa sen oman asukkaana Pekka Kyytisen lukuisilla, syvää kotiseututunnetta osoittavilla valokuvilla. Teokset

tukevat toinen toisiaan.

Kirjojen hinta pyritään määrittelemään tiukasti omakustannusperusteella. Työtä on tehty harrastuksesta. Haastattelumatkojen kustannukset ovat vähäisiä samoin kuin tarvikekustannukset. Suurin kustannuserä ovat painokustannukset. Oleellista on painosmäärän suuruus. Sen selvittämiseksi ohessa on ennakkotilauslomake. Varastoon kirjoja hankitaan varsin niukasti.

Kirja on hyvä lahja ja tuliainen. Sukulaisille ja ystäville, joille ei tule Kurkijokelaista olisi myös hyvä kertoa.

Lirpetti

Tällä hausalla nimellä isä aikoinaan kutsui marjakeittoa.

Silloinhan oli tapana kerätä talteen kaikki metsän antimet, niistä sitten talven aikana valmistettiin monia herkullisia ruokia ja leivonnaisia. Kellari täytyikin syksyllä mustikka- ja vaapukkahilloista, myös monia mehuja tehtiin. Puolukkasurvosta oli myös iso pytyllinen josta sitten jäisenä irroteltiin tarpeeseen sopivia kockareita.

Sienet suolattiin ja niistä sitten valmistettiin makoisaa ”sien’hepsaa” ja

Jääkiekkohuumaa Hiitolassa

Ässä viiri liehui Hiitolan Veijalassa

Porin Ässät on saanut jääkiekosta kiinnostuneet melkein hurmukseen, samoin taisi käydä meillemkin. Hiitolan suunnatun kirkon- ja hautausmaan muistomerkkien ympäristön siivoustalkootatka osui juuri ajankohtaan, jolloin oli loppurutistusten aika.

Viestitys toimi kuitenkin ja pysymme ajan hermolla pitkäksi venyneen ottelun maalien suhteen. Jännittävää ratkaisupeliä kuun-

telimme keskiviikkoiltana kotimatalla. Ja linja autossa oli tunnelmaa...

Jo monia vuosia on Hiitolassa, Veijalan kylässä Jaakko Mäkeläisen kotipihan mäännyssä ollut ”jälkipolvien” sinne virittämä Ässä viiri.

Loppupelien ollessa kiivaimmillaan ikuisimme tunnelmaan liittyen ”pata”paitaisen Juha Rannikon ja Mäkeläisen viirin.

Raija Laaksonen

Juha Rannikko voittotunnelmissa Ässä-viirin alla kaukana Porista rajan toisella puolella.

MAUKASTA MURKINAA KARJALASTA

ennen kaikkea sienisalaattia, joka vieläkin kuuluu ruokapöytäni, jos vain syksyisin sopivia sienisiä löytyy.

Kotonani otettiin suolasieniksi pääasiassa vain karvalaukkuja ja haapasieniä, vain näitä kerään suolattavaksi itseen. Nykyisin innolla kerätään myös kantarelleja ja suppilovahveroita. Nämä eivät kuuluneet

aikoinaan lapsuuskotini sienestäjien listoille.

Lirpetin valmistaminen

Palataanpas noista muista herkuista takaisin siihen lirpettiin.

Se tehtiin yleensä puolukoista jotka keitettiin, sen jälkeen siilattiin ”röntit” pois ja saatu mehu laimennettiin vedellä sopivaksi. Suurustettiin perunajauholla ja makeutettiin sokerilla.

Lirpetistä ei missään nimessä saanut tulla liian paksua vaan se piti pystyä juomaan lasista. Välipalana tuoreen pullan kanssa maistui mainiolta. Perinteitä vaalien vielä nytkin teen silloin tällöin lirpettiä.

Raija Laaksonen

Lirpetti valmistetaan puolukoista. Kuva: Wikimedia/bergsten

ENNAKKOTILAUS

Tilaukset viimeistään 22.5.2013.

Tilaan kirjoja seuraavasti:

Pekka Kyytisen elämästä kertova teoskpl Arvioitu hinta <– 18 €/kpl

Särkijärven kyläkirja kpl Arvioitu hinta <– 22 €/kpl

Molemmat kirjat yhdessä tilattuina 38 €. Postikulut lisätään tarvittaessa.

Nimi:

Katuosoite

Postinumero ja

-toimipaikka

Puhelin

Tilauksen toimitus: postitse ☐

Julkaisu- ja jakotilaisuus Loimaalla ☐

Muu, mikä

Palautusosoitteet ja tiedustelut:

Ahti Kurri

Ukonkivenpolku 2 A 1

01610 Vantaa

Sp. ahti.kurri@elisanet.fi

Puh. 050-3739369

Lauri Pölkki

Merenneidontie 21 C 6

02320 Espoo

Sp. lauri.polkki@kolumbus.fi

Puh. 0400-514545

Pilkkikausi päättyi

Kalakurkien pilkkikauden päättäjäiset pidettiin 13.4.2013 Lunkinjärvellä Tammelassa. Osallistujia oli 20. Kilpailua häiritsi hieman kevään ensimmäinen vesisade. Vajaan neljän tunnin kisan tulokset.

1. Saini Repo 46 kpl
2. Martti Repo 44
3. Jorma Jantunen ... 43
4. Seppo Kempainen 33
5. Simo Kaunisto 27

6. Raimo Alkki 23
7. Jouko Mäki 20
8. Terttu Veijalainen 18
9. Marjatta Kempainen 9
10. Sari Latva-Valkama 9
11. Pentti Kempainen ... 9
12. Pertti Inkinen 8
13. Eero Häkli 7
14. Martti Meskanen ... 6
15. Lauri Veijalainen ... 4
16. Paavo Kilpiö 3

Saalis yhteensä 309 kpl.
Puolueettomana kalojen las-

kijana toimi Jari Jussilainen.
Saamattomat Reino Paju ja Hannu Nenonen.
Suurin kala (silmämääräisesti mitattuna) Martti Repo.
Nuotiopoikina Veikko Koho ja Jari Jussilainen.

Omat kotisivut Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirille www.sukupiiri.com

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiirillä on nyt omat kotisivut Internetissä. Aiemmin sukupiirin toiminnasta on verkossa kerrottu vain Kurkijoen (www.Kurkijoki.fi) ja Hiitolan (www.Hiitola.fi) pitäjäsivuilla.

Sukututkimuspiiriin kotisivut palvelevat tietyksi piirissä jo toimivia. Ne on kuitenkin pyritty rakentamaan siten, että ne innostaisivat uusia harrastajia sukututkimuksen pariin ja auttaisivat heitä pääsemään harrastukseensa alkuun.

Sivujen sisältö on suunnattu erityisesti kurkijokelaisia ja hiitolaisia sukuja

tutkiville. Ne sisältävät runsaasti tietoa siitä, mistä tutkija löytää näiden pitäjien asukkaista kertovia tietolähteitä. Sukupiirin kotisivuilla on paljon linkkejä, joista pääsee siirtymään suoraan esim. Kurkijoen ja Hiitolan digitaalsiin kirkonkirja- ja henkikirjatietoihin.

Sukututkimusta voi nykyisin harrastaa pitkälti kotoa käsin. Alkuperäisiä asiakirjoja - esim. kirkonkirjoja ja henkikirjoja - on muunnettu kattavasti digitaaliseen muotoon. Niitä voi tutkia kaikessa rauhassa omalla kotitietokoneellaan. Arkistokäyntejäkin toisi-

naan tarvitaan. Luovutetun Karjalan asiakirja-arkistojä säilytetään Mikkelin maakunta-arkistossa. Kansallisarkistossa Helsingissä ja maakunta-arkistoissa voi myös tutkia niiden tietokonepääteillä 100 vuotta nuorempia tietoja, joihin kotitietokoneilla ei tietoturvasyistä ole pääsyä.

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiri kokoaa harrastajia yhteisiin tapaamisiinsa. Niitä on kuka kausittain Helsingissä ja Loimaalla.

Ahti Kurri

Kari Rahialan kokoelmasta

Postikortti venäläistämisen ajalta

Venäläistämisen aikaan sata vuotta sitten vuonna 1913 ylioppilas Esa Kauppinen sai Kurkijoen Sauvosta Luononmaa-aiheisen onnittelupostikortin. Postimerkeissä ei enää ollut suomeksi muuta kuin PEN.

Palstan toimitti
Tapio Nikkari

Kurkijokelaisten 67. Pitäjäjuhlat 10.-11.8.2013 Loimaalla.

Vanhoja täysiä ja vajaita vuosikertot löytyi loimaalaisen Soldanin talon tyhjennyksen yhteydessä.

Seuraavat täydet vuosikerrat myynnissä hintaan 15 € + toimituskulut:
1974, 1975, 1976, 1977, 1986, 1991, 1993, 1994, 1995, 1996(4 kpl), 1997(2 kpl), 1998(3 kpl), 2001.
Vajaat vuosikerrat, puuttuu 1-5 lehteä hintaan 5 € + toimituskulut.
1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1985, 1987, 1989, 1990, 1993, 1994, 1995, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002.
Tilaukset toimituksesta ti ja to p. 050-521 3336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi.

Eskon puumerkki

Murteella

vastaukset

1. työpusero
2. kaupantekijäist, ryyppy
3. myötäjäiset
4. kylmä
5. tuore
6. puhua paljon, juuruta
7. kulkee ees' taas
8. koiperhonen
9. paljon tavaraa
10. hyvin väsynyt

Murresanat koonnut Anja Valoaho Kurkijoen Ihojärvellä puhutusta murteesta.

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajaja

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

Mulimäeltä Laatokalle

Turkulaisen Mäns Björkin näkemys Mulimäeltä Laatokalle. Mäns on maalannut tämän taulun 2011. Hän on maalannut myös toisen taulun Lopotista.

Turussa asuva Mäns Björk on syntynyt pohjoisessa ja käynyt koulunsa Rovaniemellä. Muutettuaan Turkuun tie johti Turun piirustuskouluun.

Taiteilija tuntee vetovoimaa Karjalaan, epäilee jopa joidenkin juuriensa olevan siellä, kirjoittaa taulun kuvan lähettänyt Aune Lahdensivu.

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsta julkaisee taiteilijoiden teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

Tilaa Kurkijokelainen lahjaksi

allaolevalla tilauskortilla tai soittamalla toimitukseen
p. 050-5213336

Kurkijoki taiteilijan silmin

LUKIJAMATKAT

III Valamon luostari-Kurkijoki

pe-ti 7.-11.6.

Alustava matkaohjelma:

pe: Loimaa-Helsinki-Vaalimaa-Viipuri-Käkisalmi-Kurkijoki

la: kiertoaajelu Kurkijoella

su: kotiseutumatkoiden päivä

la: Kurkijoki-Sortavala-Valamo, opastettu kierros Valamossa, yöpyminen Valamossa

su: Valamo-Sortavala-Niirala-Lappeenranta-Helsinki-Loimaa-Turku

Majoitus: 3 yötä Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa, 1 yö Valamossa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan /päivä, paitsi tiistaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

480 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut

+ tarvittaessa ryhmäviisumi 69 €

(hintaa tarkentuu helmikuun loppuun mennessä, kun Valamon hinnat varmistuvat)

Viisuminhankintaa varten pitää täyttää viisuminanomuskaavake ja liittää mukaan 1 kpl passikuvia sekä kopio voimassaolevan passin kuvavivusta.

Passin tulee olla voimassa vähintään 6 kk matkan jälkeen.

Viisumianomuskaavake lähetetään toimituksesta kirjeen yhteydessä tai sen voi poimia mm. Neva Toursin sivuilta: www.turunnevatours.fi

IV Kurkijoki

to-su 15.-18.8.

teemana Kurkijoen kirkolliset rakennukset

Alustava matkaohjelma:

to: Loimaa-Helsinki-Rajahovi-Viipuri-Käkisalmi-Kurkijoki

pe: kiertoaajelu Kurkijoella, kirkot, pappilat, hautausmaat yms.

la: kotiseutumatkoiden päivä, iltakävely Lopotissa

su: Kurkijoki-Käkisalmi-Viipurin linna-Helsinki-Loimaa

Majoitus: Kurkijoen kirkonkylässä Lopotissa "Mihailin hotellissa" 2-4 hengen huoneissa ja tarvittaessa kotimajoituksessa

Ruokailut: Hinta sisältää aamiaiset ja yhden lämpimän ruoan /päivä, paitsi sunnuntaina.

Muuta: Hinta sisältää opastukset ja mahdolliset pääsymaksut

340 € sisältäen matkaohjelman ja ruokailut

+ tarvittaessa ryhmäviisumi 68 €

Sitovat ilmoittautumiset KURKIJOKELAISEN TOIMITUKSEEN, matka III 30.4. mennessä, matka IV 4.7. mennessä.

Ilmoittautumisia otetaan vastaan tiistaisin ja torstaisin klo 9-14, puh., 050-521 3336

Ilmoittautuneille postitetaan tarkempi matkaohjelma ennen matkan alkua.

Matkat toteutuvat, jos lähtijöitä on vähintään 30.

Muutokset alustavaan ohjelmaan ja hintoihin mahdollisia.

Vastuullinen matkanjärjestäjä:

Turun NEVA TOURS OY

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti!
Vuosikerta vain 49 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjekuussa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com